

"זה עצוב, איכות הישראלים שמגיעים להולנד רק עולה ועולה"

בסופר יקר יותר, המשכורות נמוכות יותר, ולמרות זאת הולנד סומנה בשנתיים האחרונות כיעד מועדף להגירה על ידי ישראלים רבים. ציבור נעים ודובר אנגלית, קהילה ישראלית מפותחת, איזון עבודה-בית קדוש ומערכת חינוך מצוינת מפצים על יוקר המחיה והאווירה האנטי-ישראלית. "זה סוג של גן עדן". **על נהרות בבל, כתבה ראשונה בסדרה**

דניאל איסלר, אמסטרדם

לרחלי לביא היה חלום ישן על חיים בחו"ל, אפילו לזמן קצר. היא לא דמינה לעצמה שת עבוד כיועצת הגירה להולנד, שממלאת וובי-נרים עם מאות לקוחות מתעניינים ופותחת סניפים ברחבי אירופה. שירה ריכטר, שעבדה בישראל כמ-עצבת, לא ציפתה לעבור תוך שנתיים מאירוח של כמה חברים בסלון ביתה באמסטרדם לכבוד חנוכה לניהול ארגון קהילתי גדול, שמארגן אירועים של מאות משתתפים. דב סבו ניהל במשך שנים סוכנות נדל"ן באמסטרדם ובסביבתה, אבל נתפס כמעט לא מוכן בשנתיים האחרונות, כשמאות רבות של ישראלים צבאו על משרדו, וקוקים לסיוע ברכישת הבית הראשון שלהם בעיר.

"הולנד היא סוג של גן עדן", מסבירה לביא, בעלת חברת Israelis Going Dutch לייצוא וסיוע במעבר להולנד, את המשיכה הישראלית למדינה השטוחה. "היא ממוצבת בעיני הישראלים כמקום רגוע, ליברלי, נוח, שקט וירוק עם אנשים נעימים. כשמוסיפים לת-פיסה הזו את מערכת החינוך הציבורית, שהיא אחת הטובות בעולם, וציבור דובר אנגלית שוטפת – מבינים את המשיכה. ההולנדים הם אנשים נעימים ופתוחים".

לביא היא בעצמה מהגרת טרייה יחסית להולנד: לפני כשלוש שנים היא עברה עם בעלה ושני ילדיהם לדרום אמסטרדם. "את הידע שאני חולקת היום בקורסים שאני מעבירה, השגתי בעמל רב כשהתכווננו לעבור", היא מספרת. "יכולנו לעבור לארה"ב ולכל מדינה באירופה, ואחרי מחקר עמוק שערכתי, בחרנו בהולנד. יש פה כל מה שאני מעריכה – סדר וני-קיון, שיעורי פשיעה נמוכים, תשתיות ברמה גבוהה, תחבורה ציבורית טובה. כשהבנו לאן פנינו מועדות, עשינו מעשה חריג, מכרנו עסק מצליח ויצאנו למע-בר בלי עוגנים משמעותיים".

"כל תל אביב פה"

אמסטרדם. "הולנד ממוצבת בעיני הישראלים כמקום רגוע, ליברלי, נוח, שקט וירוק עם אנשים נעימים" צילום: LECLERCQ Oliviehemis.fr via AFP

פרטניות לקראת מעבר, ולהערכת לפחות 150 מ-פחות עברו להולנד בעזרת מאז אביב 2023. סבו, בעלי סוכנות התיווך GDY Housing ומ-תווך בהולנד 22 שנה, בעיקר לישראלים, מסכים: "זאת תקופה מהעמוסות שחוויתי בחיי יותר מ-300 משפחות מישראל רכשו או שכרו בתים דרכי בח-מש שנים האחרונות, כ-50 מהן הגיעו בארבעת החו-דשים האחרונים. בימים רגילים יש בערך ארבעה לקוחות אצל כל סוכן, עכשיו כל אחד מטפל ב-15 לקוחות. האמת היא שזה עצוב. איכות הישראלים

"כל תל אביב פה", צוחקת שירה ריכטר, מנהלת פעילות קהילתית באמסטרדם, בשיחה בבית קפה בעיר. "לפני שש שנה היו בבית הספר של הבת שלי שלוש משפחות ישראליות – היום יש בו 13".

לביא מגבה את התחושה. לדבריה, בשנה וחצי האחרונות קצב המתעניינים במעבר עלה משמעות-תית. "בתקופה הזו כ-2,000 משפחות התעניינו במ-עבר והשתתפו בוויכוחים שבהם אני מסבירה כל מה שצריך לדעת על הגירה להולנד מנקודת המבט הישר-ראלית", היא אומרת. "העברתי 220 פגישות הכנה

בשנים האחרונות נרשם זינוק במספר הישראלים שהעבירו את כתובתם להולנד. לפי נתוני הלשכה המ-רכזית לסטטיסטיקה ההולנדית, ב-2023 נרשמה הק-פיצה השנתית הגבוהה ביותר ברשומות – עם 1,375 ישראלים שעברו למדינה, לעומת 815 שעברו ב-2022, עלייה של כמעט 70%. המהגרים החדשים כבר לא בר-חרים באמסטרדם כברירת מחדל. בערים שכנות, כמו הארלם ואוטרכט, הקהילות הישראליות גדלות, וכך גם ביישובים מרוחקים יותר, כמו איינדהובן, ניימכן ואפילו מאסטריוט ששוכנת על גבול בלגיה.

זרם קבוע של ישראלים מגיע להולנד מדי שנה, ובמ-דינה מתפתחת זמן רב קהילה ישראלית ענפה ומסור-עפת, שכבר מזמן אינה תחומה רק באמסטרדם. לפי הערכות שונות, קהילה הישראלית בהולנד מונה בין 50 אלף ל-100 אלף איש. הריכוז הגבוה ביותר מתפרש על פני אמסטרדם ושני הפרברים הצמודים אליה – השכונות באוטנפלדרט ואמסטלפיין, שמוכ-רות כמרכז חיים יהודי-ישראלי. בשכונות אלה אפשר למצוא מסעדות כשרות, בתי חינוך יהודיים ודוברי עברית, מוצרים ישראליים בסופרמרקט ורשת ג' מת-נגנת מחלונות הבתים.

רחלי לביא, בעלת חברת ייעוץ: "מי שמחפש לגור בזול עובר ליוון או לפורטוגל. להולנד עוברים בשביל איכות החיים, איכות החינוך, רמת התשתיות. סיבה שחוזרת בבחירה של יעד ההגירה היא האנגלית: הולנד מדורגת במקום הראשון בעולם ברמת האנגלית של תושביה, מבין המדינות שבהן אנגלית אינה השפה הרשמית"

צילום: באדיבות המצלומת

היינו כל הזמן אומרים 'אין עתיד למדינה', אומרת לביא. "ככה הרגשתי כבר לפני שמונה שנים — כי מי שיש לו עיניים בראש, ורואה לאן הדברים הולכים, ראה גם אז שהדברים אינם מתנהלים כמו שצריך. אנחנו — חילונים, שמשלמים מסים ששולחים יל' דים לצבא — מיעוט שהולך ומצטמצם. אבל אז היינו חריגים במחשבות על מעבר."

"כשרק התחלתי ללוות מעברים להולנד, מדור בר היה באנשים שקיבלו חבילת רילוקיישן, או שחיפשו עלייה ברמת החיים, או שרצו חוויה ייחודית. לאט-לאט התחילו להגיע אליי שיחות לא פשוטות: אנשים תיארו חרדות, גם מבחינה כלכלית וגם מבחינה רגשית. נוכח המאבקים על רקע ההפיכה המשפטית, רבים הביעו חשש לכסף ולחשכוניות שלהם. פתאום אלה כבר לא היו זור גות צעירים בתחילת הקריירה, אלא אנשים בני 60-65 שלא ראו יותר עתיד בישראל. יש הגירה של סבים-סבתות, שמגיעים בעקבות הילדים והנכדים. משפחות שלמות, שבטים שלמים עוברים — הורים, ילדים, נכדים, אחים, אחיות."

"לאחרונה, מאז שראו שהמלחמה היא עניין בלתי נמנע, אנשים אומרים שהם פשוט לא רוצים לה קריב את הילדים שלהם לצבא. זה נאמר לי לא פעם. יש אפילו מי שעושה את המעבר ממש ברגע האחרון, לפני שהילדים מקבלים צו ראשון. זה קשה לי, אני אומרת לעצמי 'מה קורה במדינה?'"

"קיבלתי שיחות ממשפחה של מפונים מהדרום ששעו איתי שיחת הכוונה מהחדר במלון, והיו אבודים לגמרי. משפחה אחת, שחווה את הטבח ביישובי העוטף, ושרדה שעות של אימה בתוך ממ"ד, החליטה לעזוב את ישראל מיד אחר כך. זאת הויה, זה מצב מטורף."

הישראלים נפגשים לחזילך

הקהילה המתפתחת הזו דורשת יותר ויותר משאבים חברתיים ופעילויות, ופעילות של בית חב"ד כבר לא מספקת את צורכיה. "משפחות חילוניות וצעירות לא דווקא מתחברות לתכנים האלה, וזה בסדר גמור", אומרת ריכטר. "ככל שהמספרים גדלים, כך גם הפעילויות שמוצעות מתרבות, וזה רק טבעי". ריכטר מנהלת בשנה האחרונה פעילויות, חגים ואירועים לצעירים ישראלים ומשפחות צעירות באמסטרדם תחת השם חזילך — מילה הולנדית שמי בטאת תחושת ניווה נעימה. לצדה, היא מציינת, פועלים ארגונים רבים: תנועת הצופים, "כתום" — הענף הישראלי בארגון הקהילה היהודית ההולנדית דית JMW, בית החינוך "קהילה עברית", בית הספר היהודי, בית חב"ד ועוד.

המשך בעמוד הבא

שכירות ומגורים, וכל הדיירים נהפכו לדיירים מוגנים מהרגע הראשון (כלומר, לא ניתן לפנות אותם ללא סיבה, והחוזים שלהם אינם מוגבלים בזמן; ד"א). המון בתים נכנסו תחת ההגדרה של שכירות מפקחת — ומכיוון שדירות גדולות יותר מוחרגות מהפיקוח, השוק הוצף בדירות קטנות למכירה, ונרצח תחרות על הבתים שמתאימים למשפחות. על כל בית כזה שיוצא לשוק נלחמות 50-60 משפחות, ההצעות בבידינג מגיעות הרבה מעל המחיר המבוקש. במקביל, החוק גרם לכך שדירות להשכרה לא מתפנות בקצב מספק. אם אתה מגיע עכשיו מיש-ראל — חפש מיד בית לרכישה, אפשר לדלג על מגורים בשכירות."

"שבטים שלמים עוברים לפה. זה מטורף"

לימור לוי, מנהלת מגזין "דאצ'טאון", המיועד ליהודים בהולנד, חיה בהולנד 16 שנה, ויש לה תוכנית מעמיקה על הסיבות להגירה. "אנחנו בהחלט רואים עלייה חדה מאוד במספר העוברים. בית הספר היהודי מוצף במהגרים טריים, הוא ממש נהפך לישראל, מלא דוברי עברית. רבים מהם מגיעים לפה מתוך ייאוש ומיאוס. זה התחיל עם תחושות לגבי ההשפעות האפשריות של ההפיכה המשפטית והמשיך ביראת שאת במלחמה."

ואכן, נראה שהסיבות שמניעות ישראלים כיום למעבר להולנד משתנות. "כשאנחנו החלטנו לעבור,

צילום: שלומי חזן

שכן לא ניתן לקבל את ההטבה ללא מקום עבודה שנ' סגר מראש. יש גם מקרים שבהם כלכלי מאוד לפתוח חברה בע"מ בהולנד, רק כדי 'להעסיק' את עצמך בעת קבלת שכר מישראל, ובדרך זו לקבל את ההטבה."

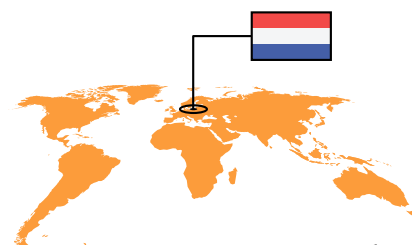
גם היכולת לרכוש בית מצוינת לא אחת כסיבה מרכזית לבחירה בהולנד. אמנם מחירי הבתים במדינה כלל אינם נמוכים, אבל התנאים הפיננסיים לרכישת בית מקלים על המהלך. "הבנקים ההולנדיים מוכנים לתת 100% מימון כמשכנתא, וגובה ההלוואה נקבע לפי הכנסת הלווה ולא לפי שווי הנכס", מסביר סבו. "זה מאפשר לרבים, גם מי שהגיעו לא מזמן, לרכוש נכס ללא הון עצמי משמעותי. צריך רק משכורת טובה."

המשכורת הטובה נדרשת לאור העובדה שמדד מחירי הנדל"ן (בתים קיימים) בהולנד נמצא בעלייה כמעט קבועה בעשור החולף, עם קפיצה משמעותית במהלך 2021. אחרי שב-2023 נרשמה התקררות מסוימת, עקב האינפלציה שהשפיעה על תנאי הריבית — ב-2024 המצב חזר לקדמותו. מחירי הדיור עלו ברמה הארצית ב-3.79% ברבעון הראשון של השנה לעומת התקופה המקבילה אשתקד, והגידעו לשיא של כל הזמנים. באמסטרדם, לב אזור הביקוש, המחירים בתקופה זו עלו ב-5.24%."

"כשקבלת מימון מלא היא פשוטה, ותשלומי המ' שכנתא וזולים משמעותית משכירות, רבים מעדיפים רכישה על פני השכרה — והשוק רותח", אומר סבו. "זה תמיד היה נכון, אבל כיום המגמה מואצת. ביולי השתנתה החקיקה בהולנד, בוטלה האפשרות לחווי

לימור לוי, מנהלת מגזין "דאצ'טאון": "בית הספר היהודי מוצף במהגרים טריים, הוא ממש נהפך לישראלי, מלא דוברי עברית. רבים מהם מגיעים לפה מתוך ייאוש ומיאוס. זה התחיל עם תחושות לגבי ההשפעות האפשריות של ההפיכה המשפטית והמשיך ביתר שאת במלחמה"

הקהילה הישראלית בהולנד

גודל: 50-100 אלף איש
ריכוז: * כמחצית מרוכזים במזרח אמסטרדם והפרברים אמסטרלפין ובאוסנפלדרט, והיתר בשאר המדינה
קהילות ופעילויות בולטות דוברות עברית: שבט הצופים "שבשבת", בית הספר היהודי "ראש פינה", קהילת "חזילך" — חגים ומפגשי העשרה ותרבות; "קהילה עברית אמסטרדם" — בית חינוך של ימי ראשון ברוח ליברלית חילונית; "כתום" — הענף הישראלי בארגון הקהילה היהודית ההולנדית JMW; "דאצ'טאון" — מגזין חדשותי אונליין ואירועי תרבות; שבוע הספר העברי באמסטרדם ובהאג בהובלת מיזם "סיפורים נודדים" של יערה נסאו ומורן אביב דביר

*הערות

שמגיעים להולנד רק עולה ועולה. פעם היו מגיעים לכאן מתכנתים והייטקיסטים, משפחות צעירות. היום מגיעים גם מנכ"לים, רופאים, בעלי חברות, פרופסורים, אנשים עם משכורות שנתיות של 200 אלף יורו. אלה האנשים הטובים ביותר, וישראל מאבדת אותם."

"לא עוברים להולנד כדי לחיות בזול"

בקבוצות הפייסבוק הרבות שמשדרות את הקהילה הישראלית בהולנד, ניכר כי המתעניינים במעבר מגיעים עם ידע רב ובוחרים אפשרויות רבות לקביעת היעד שאליו הם יעברו. הולנד אינה מצטיינת ביוקר מחיה נמוך, להפך: היא נמצאת כמעט תמיד בראש הטבלאות בפרמטר זה. כך, למשל, בדירוג שערך באמצע 2024 האתר Numbeo המאגד מידע על עלויות מחיה, היא דורגה במקום ה-18 ברמת ההוצאות לעורמת ההכנסות למשק בית, לפני ישראל, שתפסה את המקום ה-19.

"לא עוברים להולנד כדי לחיות בזול", אומרת לביא. "מי שמחפש את זה, עובר ליוון או לפורטוגל. להולנד עוברים בשביל איכות החיים, איכות החינוך, רמת התשתיות. סיבה אחת שחוזרת על עצמה בבחירה הסופית של יעד ההגירה היא האנגלית: הולנד מדורגת במקום הראשון בעולם ברמת האנגלית של תושביה, מבין המדינות שבהן אנגלית אינה השפה הרשמית. בשיח ברשתות, ובעיקר בקבוצת הפייסבוק 'הייטקיסטים בהולנד' שמונה כמעט 10,000 חברים, בולטת ההפתעה שנרשמת כשהמתעניינים ברילוקיישן מגלים שהשכר בהולנד נמוך מבישראל, בעוד שעלויות הקניות בסופרמרקט או הדלק זהה ואף יקרה יותר. מה שמכריע את הכף פעמים רבות הם שיקולים של איכות חיים ואיוון עבודה-בית: בהולנד מאוד לא נהוג להישאר במשרד מעבר לשעות העבודה המקובלות, ובוודאי שלא לענות למיילים בערב בים או בסופי שבוע."

ובכל זאת, יש גם סיבות כלכליות שמושכות את הישראלים. אחת מהן היא הטבת המס הייחודית שמפעילה ממשלת הולנד, כדי למשוך למדינה הגירה איכותית — "רולינג 30". החוק מיועד לעובדים מיומנים במיוחד, שגורס מחזיק לעבוד בהולנד, ושמו מתגלגל על הלשון של כל ישראלי שמתעניין במעבר. ברבים ממקרי הרילוקיישן וגם מקרים של מציאת עבודה באופן עצמאי נופלים תחת תנאי הזכאות. בתקופת ההטבה, שנמשכת חמש שנים, המעסיק יכול לשלם עד 30% מהשכר כפטור ממס (20 חודשי שים פטור על 30%; לאחריהם 20 חודשים עם פטור על 20%; ולבסוף 20 חודשים עם פטור על 10%). "לא מעט עוברים עם רולינג", אומרת לביא. "חשוב מאוד לתכנן ולבדוק זכאות לפני שעוברים,

צילום: Picture People Amstelveen

שירה ריכטר, מנהלת פעילות קהילתית: "בשבת השחורה נתקעו כאן מאות ישראלים, ובימים שלאחר מכן הגיעו מאות שנמלטו מיישובי העוטף. הקמנו מתחם משפחות, ומתנדבים העבירו פעילויות לילדים. הוקם בית חינוך זמני לילדים הבוגרים יותר, ובבית הספר היהודי ראש פינה נפתחה כיתה זמנית לישראלים"

לשם. בסוף גם הדלק הוזה נגמרה במאיינוי הפעילות הוזה כמעט נפסקה לגמרי.

אחד המאבקים שליווה היתה שותפה להם היה קשור ל"חדשות הנוער" ההולנדיות. בהולנד יש תור כנית מאוד פופולרית לילדי בתי הספר היסודיים ובחטיבת הביניים, שמשודרת בערוץ הטלוויזיה הציבורית, ונקראת Jeugdjournaal — יומן הצעיר. רים. בתוכנית מתוכנים לילדים סיפורים חדשותיים מקומיים וגלובליים בגובה העיניים, וברבים מבתי הספר מקרינים אותה לילדים בכיתות. "מתוך שיחות עם הורים רבים, הבנו שיש בעיה עם החדשות לנוער בבתי הספר", היא מספרת. "הם היו מסקרים את המלחמה באופן לחלוטין חד-צדדי, פרופלסטי-ני במובהק. לכל הפחות, הם לא הביאו את החדשות בצורה שווה או ברורה, ומדובר בקהל של ילדים. זה סוג של שטיפת מוח מכוונת, ויש ילדים שזה ממש פגע בהם. זה יצר הרבה מתחים, במיוחד בכיתות שבהם יושבים ילדים ישראלים יחד עם ילדים למה-גרים מרוקאים, טורקים וגם פלסטינים". במקרים מסוימים, בית הספר נענה לבקשת הורים ישראלים, והפסיק עם ההקרנות בכיתות כדי למנוע חיכוכים.

הקהילה הישראלית בהולנד גדלה והולכת, ולא נראה שהקצב עומד לרדת. למי שממתין בצד השני, יש דווקא רגשות מעורבים. "אני לא רוצה לחזור לארץ", מסכמת לוי. "במיוחד לאור מה שרואים, שהמצב הולך ומידרדר אבל זה לא הבית, ואף פעם לא יהיה. ככה זה, לפעמים עושים דברים מהראש ולא דווקא מהלב".

"הקמתי את העסק שלי מתוך צורך שעלה, לא כי זה היה פה איוו הודמנות עסקית", מספרת לבאי. "פירסמתי פוסט בפייסבוק, וקיבלתי עשרות פניות מיד. אבל עם כמה שאני אוהבת לעשות את זה, לאחרונה זה גם מפחיד — כל כך הרבה אנשים טובים מחפשים חיים אחרים. השואה של לפני 80 שנה דחפה את היהודים להגיע לישראל, והשואה של 2023 גרמה ליהודים לעזוב. זה עצוב".

הפגנה פרו-פלסטינית באמסטרדם, במאי. "מאז תחילת המלחמה היו פה הרבה מקרים של אנטישמיות" צילום: Ramon van Flymen/ANP/אי-אף-פי

המשך מהעמוד הקודם

מובילת בית החינוך, שמכוון לקהל חילוני וליברלי, "בהחלט יש גידול במספרים. המצטרפים החדשים לבית החינוך הם לא דווקא מהגל האחרון של המעברים. אבל כן רואים שגם מי שחי פה שנה-שנתיים או יותר פתאום צריך יותר ביחוד, יותר קרבה ויותר מקום לחגוג חגים, לדבר עברית".

"היינו פעילים מול בית המשפט בהאג — ואז התעייפנו"

למלחמה בישראל יש השפעה על חיי היומיום של הקהילה הישראלית בהולנד. מכון CIDI ההולנדי, שחקר את היחס ליהודים וישראלים במדינה, דיווח שב-2023 נרשמו 1,550 דיווחים על תקריות אנטי-שמיות, מתוכם 379 אומות על ידי חוקרים כאנטי-שמיות. זאת עלייה של 250% בכמות המקרים ב-2023 ביחס לשנה שקדמה לה.

באמסטרדם ובפרטים הגדולות יש חלונות שמעוטרים בדגלי פלסטין, ויש הפגנות תכופות בכיכרות. אבל לדברי ריכטר, "החיים פה לא מפחידים. זה לא נכון שיש פה אנטישמיות גואה. זה מה שמספרים בישראל, אבל יש פה דברים מאוד יפים שלא מדברים עליהם. החיים שלנו כקהילה פה הם טובים. אני לא נתקלת בהפגנות או בשנאה". לוי, לעומתה, מציגה מציאות מעט שונה: "מאז תחילת המלחמה היו פה הרבה מקרים של אנטישמיות. זה הגיע למצב שבאמסטרדאם הוקם 'משמר שכונות', שהיה מגיב ומגיע למקומות שבהם היו גילויי אנטי-שמיות, או מלווה ילדים לבית הספר כדי שלא יטרידו אותם".

בחודשים הראשונים של המלחמה, לוי וצוות המגזין והארגון דאצ'טאון היוו מעין הנהגה בירת ההסברה מול הקהל ההולנדי, במאבק להשבת החטופים ובהגנה על מעמדה של ישראל בדעת הקהל המקומית, במיוחד לאור ההליכים המשפטיים שהתנהלו במוסדות הבינלאומיים בהאג. "היינו מאוד פעילים בהפגנות תמיכה, בהאג מול בית המשפט הבינלאומי", היא מספרת, "והיה משט תמיכה גדול בתעלות באמסטרדם. לאט-לאט, ככל שהמלחמה נמשכה, התעייפנו. היתה התפוררות והאנרגיות ירדו. גם מפני שהתקשורת ההולנדית לא דיווחה על ההפגנות שלנו, אולי מטעמים פוליטיים; אבל גם כי בסופו של דבר את עושה את הדברים האלה ממקום מאוד רגשי, יש משפחה וחברים בארץ. איך שלא יהיה, גם אם יש אנטי כלפי המדינה, אנחנו מחוברים

אחרי שחלף הצורך המיידי כחלק ממצב החירום, מספרת ריכטר, התפתחה הפעילות העכשווית. "זה התחיל ממפגשים לחברים, גדל לארבע משפחות שספגו נפגשו לחג, והגיע לאירוע שבוע הספר העברי, למשל, שחגגנו פה ביוני עם יותר מ-300 משתתפים. הקהל לדברים האלה גדל. תמיד יש רשימת המתנה". גם ריכטר מציינת את התופעה החדשה של מעבר אנשים בגיל השלישי מישראל להולנד, שאותה היא מכירה מקרוב. "אמא שלי עברה לכאן לפני שני ימים וחצי, והיא ממש לא היחידה. יש לה פה תעסוקה ממש: היא מתנדבת בספרייה הישראלית, מציירת עם בנות גילה בקבוצת ציור בעברית בימי שיש, הולכת למפגש חודשי לגילאי 65 פלוס". רבים ממפגשי המבוגרים באמסטרדם מאורגנים על ידי ארגון "כתום".

מוסד ותיק נוסף שמשרת את הקהילה הישראלית לית החילוניות באמסטרדם הוא בית החינוך לילדים ונוער של "קהילה עברית", שפועל במתכונת שבו עית מסודרת בימי ראשון, כבר כ-12 שנה. בבית החינוך חברות כמעט באופן קבוע כ-60 משפחות מאמסטרדם ומהיישובים הסמוכים. "השנה קיבלנו 17 משפחות חדשות, זה הרבה", אומרת הדס עכאד,

דב סבו, בעלי סוכנות תיווך: "יותר מ-300 משפחות מישראל רכשו או שכרו בתים דרכי בחמש שנים האחרונות, כ-50 מהן הגיעו בארבעת החודשים האחרונים. פעם היו מגיעים לכאן מתכנתים והייטקיסטים, משפחות צעירות. היום מגיעים גם מנכ"לים, בעלי חברות, אנשים עם משכורות שנתיות של 200 אלף יורו"

צילום: אלי טויל